

GÖRÜLMÜŞTÜR

Ara

gorulmustur@gmail.com

[Anasayfa](#) [Neden?](#) [Sıkça Sorulan Sorular](#) [Mektuplar](#) [Tutsak Adresleri](#) [Hapishane Edebiyatı](#) [Görseller](#)
[Bağlantılar](#) [İletişim](#)

ÇALIŞTAY NOTLARI: CİSST ve bianet'in Gündemi Hapishanelerde İfade Özgürlüğü

Pazar, 23 Eylül, 2018

Haluk Kalafat

CİSST ile bianet'in ortaklaşa düzenlediği "Hapishanede İfade Özgürlüğü Çalıştayı"na Hilal Başak Demirbaş, Nadire Mater, Gamze Yentür, Seda Öz ve Berivan E. Korkut konuşmacı olarak katıldı.

Haluk Kalafat İstanbul - BİA Haber Merkezi 22 Eylül 2018

eza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST) ve IPS İletişim Vakfı/bianet tarafından düzenlenen "Hapishanelerde İfade Özgürlüğü" Çalıştayı, Cezayir toplantı salonu'nda gerçekleştirildi. Çalıştay İsveç Konsolosluğunun desteğiyle yapıldı.

Açılış konuşmasını CİSST'ten Hilal Başak Demirbaş yaptı. Çalıştay'ın öğleden önceki sunumların verildiği oturumda IPS İletişim Vakfı/ bianet'ten Nadire Mater "1980'lerde Hapishanelerde İfade Özgürlüğü"; siyasi tutsaklarla yazışma, dayanışmayı geniş kitlelere yaymayı amaçlayan Görülmüştür.org'dan Gamze Yentür "Tecridi Kırarak; Dışarıdan İçeriye Köprü Olmak", Dışarda Deli Dalgalar inisiyatifinden Seda Öz "Hapishanelerde İletişim Sorunları" ve CİSST Türkiye Hapishane Çalışmaları Merkezi'nden Berivan E. Korkut ise "2017-2018 Yıllarında Hapishanelerde İfade Özgürlüğü" başlıklı sunumlarını yaptı.

Demirbaş: Çalıştay çıktıklarıyla çözüm için çalışacağız

Hilal Başak Demirbaş açılış konuşmasına mahpus nüfusunda her geçen gün ciddi bir artış yaşandığını hatırlatarak başladı. Hapishanelerde zaten sorunlu olan haberleşme

0

Ara

Gözde içerik

Bugün:

- **Adalet Bakanına Soru: Van'da İki Mahpus Açık Grevinde Haberiniz Var mı?**
- **ABD Hapishane Grevi Ve Dayanışma Eylemleri**
- **Tarihin en büyük cezaevi direnişi 10. gününde**
- **'Cezaevinde kendine işkence yaparak, gardiyanları ve kurumu zor durumda bıraktı'**
- **2034'te Hapisten Çıkıyorum. Akdeniz'in güzelliği kalır mı o zamana kadar? Denizi çok özledim. "**
- **F Tipi Cezaevlerinde 111 Maddelik Yasak Listesi: Mum, Mürekkep, Kitap...**
- **24 Yıldır Hapis Olan Süvarioğulları İçin Müebbet Kararına Devam**
- **20 Yıldır zindanda olan Şehnaz Şahin'den mektup var**
- **Düzce Cezaevi'nde önce işkence sonra 50'şer gün hücre cezası**
- **Cezaevinde işkence iddiası: Parmaklarımı kırdılar, can güvenliğimiz yok**

Tüm zamanlar:

- **ABD Hapishane Grevi Ve Dayanışma Eylemleri**

ve buna bağlı ifade özgürlüğü sorununun 2017 yılından itibaren yürürlüğe giren yasalarla birlikte dana da sınırlandırıldığını belirtti. Demirbaş bu çalıştay ile amaçlarını şöyle açıkladı:

"Mektupla iletişimin sınırlandırılması, kitap ve yazılı diğer basına ulaşmada yaşanan engeller, haber alma araçlarına getirilen kısıtlamalar, aile görüşlerinde yaşanan aksaklıklar, adalete erişim kapsamında avukat görüşleri ve dilekçelerle ilgili yaşanan sorunlar ve sosyal aktivitelere katılımın asgariye indirilmesini ön plana çıkarmayı amaçlıyoruz."

Çalıştaydaki sunum ve bilgi alışverişinin daha sonra raporlaştırılacağını ve kitapçık halinde yayınlanacağını belirten Demirbaş, daha sonraki aşamada sorunlar ve çözüm önerilerini barındıran bir politika belgesi aracılığıyla Ankara'da yetkililerle temaslarda bulunulacağını sözlerine ekledi.

Mater: Siyasi mahpuslar ifade özgürlüğünü mahkemelerde kullanabildi

Nadire Mater ise konuşmasına mahpusların ifade özgürlüğü kavramının aslında ne kadar az akla ve dile getirildiğini, bu konuda bir kanıksanmanın yaşandığını ve bunun da özellikle 1980'li yıllarda yaratılan koşullar ve siyasi ortamla ilişkili olduğunu söyledi ve daha sonra ekledi "Aslında 1980'lerin bir özelliği olsa da hapishane tarihi mahpusların tüm haklarının acımasızca hiçe sayılmasıyla yazılmıştır."

Sunum için çalışırken çeşitli ortamlarda mahpusların ifade özgürlüğü hakkında ne düşündüklerini sorduğu arkadaşlarının genellikle bu soru sonrası önce bir duraksadıklarını aktaran Mater, bir arkadaşının verdiği yanıtı çarpıcı olduğu için aktardı. Yanıt tek kelime "Yok!".

Mater kendisinin bir mahpus olmadığını ama hayatının bir bölümünü bir mahpus yakını ve hak savunucusu hapishane kapılarında geçirdiğini belirtti ve "Hapishanede ifade özgürlüğü yok, cümlesi 1980'lerde kullanılırdı. Bugün hala kullanılıyor mu emin değilim. Ancak CİSST ekibinin salonda duran afişindeki 'Mahpusların ifade özgürlüğü haktır, kısıtlanamaz' sloganını beğendiğimi ve bu sözün yayılması gerektiğini düşünüyorum."

1980'lerde mahpusların kendilerini ifade etmelerine getirilen yasaklar ve keyfi engellemelerden örnekler veren ve kendi deneyimleriyle örneklendiren Mater, ilginç bir noktaya değindi:

"1980'lerde siyasi mahpusların ifade özgürlüklerini kullanabildikleri tek ortam mahkemelerdi. Siyasi savunma veren mahpusun sözü dönemin basın şartlarında ne kadar yayılabilirse artık duyulabiliyordu. Daha sonra bu siyasi savunmalardan kitaplaşanlar da oldu. Ancak o noktada şunu yaşadık: o kitaplar yasaklandı, kitapları hazırlayanlar yeniden hapishaneye atıldı."

Mater ifade ve haberleşme özgürlüğünün yanı sıra diğer haklarını kullanamayan ve daha görünmez olan adli mahpuslar için de çaba sarfedilmesi gerektiğini bu konuda yıllar boyunca eksik kalındığını da sözlerine ekleyerek konuşmasını bitirdi.

- Tutsakların Adresleri
- Güncel Tutsak Adresleri
- İLK DEFA MEKTUP YAZACAK ARKADAŞLARIN DİKKATİNE
- Kürkcü Şakran Cezaevi'ni anlattı
- F Tipi Cezaevlerinde 111 Maddelik Yasak Listesi: Mum, Mürekkep, Kitap...
- Ağırlaştırılmış Müebbet hapis hakkında müebbetlik bir tutsağın yazısı
- İLK DEFA MEKTUP YAZACAKLARIN DİKKATİNE VE BİZE SIKÇA SORULAN SORULARA YANIT
- Neden?
- Bağlantılar

Yentür: İfade özgürlüğü tecrit uygulamasıyla daha kısıtlandı

TIKLAYIN - gorulmustur.org: Bir Adres de Siz Alın, Bir Mektup da Siz Yazın

Gamze Yentür ise ifade özgürlüğünü engelleme konusunda özellikle kullanılan ve sadece ifade değil başka hak ihlallerine de neden olan tecridi konu aldı.

Hapishanelerde tecrit sorununun, F tipi hapsililerin açılmaya başlamasıyla gündemimize girdiğini belirtti. Özellikle siyasi mahpusların koğuş sisteminden çıkartılarak insanlardan ve dünyadan tecrit edildiğini vurguladı.

Yentür tecridin üç biçimde uygulandığını söyledi:

"Müşade odaları ilk biçim. Tutuklama sonrası hapishaneye getirilen mahpuslar bir süre müşahede odasında tutuluyor. Buradaki 'bir süre'nin uzunluğu hapishane yönetimlerinin inisiyatifinde. Müşahede odalarında koşullar özellikle kötüdür, sağlığı tehdit edecek düzeydedir, hijyenden bahsedilemez ve hapishaneye ilk kez getirilen kişi yerleştirileceği asıl yere götürülene kadar bu ortamda tecritte tutulur.

"İkincisi tüm hakları bizzat yasalarla olabildiğince sınırlandırılmış ağırlaştırılmış müebbet cezası almış mahpuslara yaşatılır. Ağırlaştırılmış müebbet uygulaması hayat boyu tecrit gibidir; dış dünyayla, mahpus arkadaşlarıyla ve yakınlarıyla iletişimleri yok denilecek düzeye indirilmiştir."

"Disiplin yani hücre cezası ise üçüncüsü. Türkiye'deki hapishanelerde özellikle son yıllarda sık ve keyfi uygulanıyor. Çeşitli bahanelerle siyasi tutsaklar disiplin cezası verilerek hücrede tutuluyor. Bazı hapishanelerde yönetimler yasal olarak üç aylık verebildikleri bu cezayı sürekli kılmak için üç ay bitiminde bir gün hücre dışında tuttuğu mahpusa uydurma gerekçeyle bir disiplin cezası daha vererek yine hücreye atıyor."

"Hücre hayatı için en çarpıcı örneği bir mahpus vermişti. Şöyle tarif etmişti bana: 'Hücre cezası yan hücrede yatan arkadaşının öldüğünü daha sonra gazeteden okuyarak öğrenmektir.'"

Yentür hapishanelerde tecrit meselesinde son yıllarda özel bir mücadele alanı olarak karşılıklarına uzun süre iktidarın varolmadığını iddia ettiği "süngerli oda" konusu çıktığını da söyledi:

"Adalet Bakanlığı ve hapishane yönetimleri süngerli oda uygulamasının olmadığını iddia edip duruyordu. Ta ki bir hapishane yönetim verdiği disiplin cezasına neden olarak resmi belgeye 'odanın duvarlarındaki süngerlere zarar vermek suretiyle kamu malına zarar' yazana kadar. Böylece kendi kendilerine itiraf etmiş oldular. Şu an ses yalıtımı yaparak tecridi daha da ağırlaştıran süngerli oda uygulaması resmi olarak var diyoruz."

Yentür sözlerini tecride karşı mücadelenin ne olduğuna dair önerileriyle bitirdi. Görülmüştür inisiyatifi olarak mücadele yönteminin zihinsel ve sanatsal üretimi her türlü kötü koşula ve engellemeye karşı sürdürülmesi için hem dışardakilerin hem de içerdekilerin tüm olanakları zorlamasından geçtiğini düşündüklerini söyledi. Bu bakış

açısıyla içeriden gelen tüm üretimi görünür kılmaya, yaymaya ve duyurmaya çalıştıklarını söyleyerek konuşmasını tamamladı.

Seda Öz: Dokuz kişilik odalarda 22-23 kişi kalıyor

TIKLAYIN - Dışarıdan İçeriye Kitap Köprüsü'ne Çağrı

Dışarda Deli Dalgalar'dan Seda Öz ise "Hapishanelerde İletişim Sorunları" başlıklı konuşmasında uygulama örneklerini aktardı: "Mahpusların kendilerini ifade edebilecekleri her şeye el konuluyor. Mektuplara, kitaplara, edebi ve sanatsal çalışmalara el konuyor. Dışarıdan haber alınması engelleniyor ya da geciktiriliyor. Mesela günlük gazeteler yayımlandıktan 15 gün sonra veriliyor.

"Avukat görüşlerinde sesli ve görüntülü kayıtlar yapılıyor. Avukat müvekkil arası belge alışverişi engelleniyor.

"Görüş gün ve saatleri değiştiriliyor.

"Mahpusların günlük 10 saatlik sohbet hakkı engelleniyor

"Hapishanelerin koşulları özellikle kötüleştiriliyor. Mesela Tarsus cezaevinde dokuz kişilik odalarda 22-23 kişi kalıyor. Ayrıca çocuklar da va ve o ortamda kalıyorlar. Aldığımız bilgilere göre altı odada toplam 130 kişi kalıyor.

"Bir de Silivri Cezaevin'den örnek vereyim. Silivri'de idare, mektupları sansürleyip fotokopisini çekip okunmaz hale getirdiği mektupları postaya veriyor."

Korkut: Yasalar keyfi yorumlanıyor

TIKLAYIN - CİSST/TCPS: 6 bin 567 Mahpus Öğrencinin Harç Problemi Çözülmeli

Berivan E. Korkut ise CİSST'tin 2017 ve 2018'de hapishanelerdeki yaratılan koşullarda ifade özgürlüğünün nasıl kısıtlandığına dair hazırladığı çalışmayı sundu.

Korkut saptadıkları temel sorunları şöyle sıraladı:

Kitap kısıtlamaları, Süreli yayın kısıtlamaları, Radyo-TV alanında kısıtlamalar, Mektup kısıtlamaları, Dilekçelerin kısıtlanması, Mahpusların yazdığı belgelere el konulması, Görüş ve telefona getirilen kısıtlamalar ve Sosyal sportif aktivitelerin ve atölyelerin kısıtlanması.

Korkut süreli ve süresiz yayın yasaklamalarının yasal kaynağı hakkında şu bilgiyi verdi:

"Mahpusların süreli ve süresiz yayınları kullanım hakkı İnfaz Kanununun 62. Maddesinde düzenleniyor. Bu madde, mahpuslara yasaklanmamış tüm yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkı tanır. Hapishane idareleri mahpuslara hak tanıyan bu maddeyi kullanarak yasaklama kararı alabiliyor. Çünkü madde şöyle diyor: "Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez". Maddenin hangi şartlarda izin verilemeyeceğini düzenleyen bölümünü hapishane idareleri geniş biçimde yorumlayarak sansür ve yasaklama kararları için kullanıyor."

Korkut konuşmasının devamında benzer olarak diğer kısıtlamaların nasıl uygulandığını yasal çerçeveleri vererek anlattı. Dilekçelere getirilen kısıtlama ve yasakların tümüyle keyfi olduğunu vurgulayarak dilekçe yasağı için ise şu notu düştü:

"Yasal olarak cezaevi idaresinin mahpusların yazdığı dilekçeleri kısıtlama yetkisi yoktur. Dilekçeler cezaevi idaresi tarafından alınıp işleme konulduğunda mahpuslara dilekçe numarasını vermeleri zorunludur. Yazılı verilen dilekçelere ilgili kurumun yazılı olarak cevap verme zorunluluğu vardır."

"Koşuşlar kalabalık"

Korkut ayrıca konuşmasında hapishanelerde tutulan nüfus hakkında güncel bilgiler verdi:

"Şu anda Türkiye'deki 449 cezaevinde 246 bin 26 mahpus kalıyor. Bunların 50-60 bini siyasi. Siyasilerin yüzde 40'ı 'FETÖ/PDY' kapsamında yargılanıyor.

Cacık eylemi

CİSST Hapiste Çocuk Ağı Temsilcisi Cansu Şekerci, Korkut'un konuşmasından söz alarak sunumlarda bahsi geçen disihlin cezalarının keyfi uygulanmasına ve hapishanelerde kapasite üstünde mahpus tutulmasından doğan soruna örnek olarak yakın dönemde yaşanan bir olayı anlattı.

Maltepe 1 nolu L tipi Hapishanesi'nde siyasi mahpusların kaldığı bir koğuşta yaşanan bu olayı CİSST'te mahpuslardan birinin avukatı aktarmış.

Bir öğle yemeğinde yemeğin yanında cacık getirilmiş. Fakat cacık koğuştaki mahpus sayısına yetecek kadar değilmiş. Koğuşdaki mahpuslar cacığın en azından herkese yetecek kadar olabilmesi için yan koğuşa götürülmesini talep etmiş.

Memurlar cacığı geri almış.

Koğuş yemeği bitirdikten sonra memurlar yeniden cacık fgetirmiş. bu kez iki ya da üç kişiye yetecek kadar.

Mahpuslar yemek bittiği için cacığı almak istemeyip diğer koğuşa göndermelerini söylemiş yeniden.

Hapishane idaresi bunu protesto olarak kabul ederek koğuştaki mahpuslar hakkında disiplin soruşturması başlatmış.

“Adli mahpuslar haklarını bilmiyor”

“Cezaevlerinde ki 'FETÖ' mahpusları sivil toplumla ilişkilenmiyor. Ayrıca adli mahpuslar da seslerini pek duyuramıyorlar. Özellikle adli mahpuslar haklarını bilmiyorlar.”

Korkut'un konuşmasının ardından çeşitli sendika, sivil toplum örgütü ve basın kuruluşlarından gelen ve hapishane deneyimi yaşayan katılımcılar deneyim aktarımı ve çözüm önerileri üzerine fikir alışverişinde bulundu. (HK)

63 okunma

İlişkili İçerik

[İdam cezasına çarptırılan Panahi için kampanya \(Mezopotamya Ajansı\)](#)
[Hapishanedeki Boncukta Ayaklanma Riski Buldular \(Abidin Yağmur\)](#)

[TAYAD'lı Aileler: 'Evlatlarımızın dışarıdaki sesi olacağız' \(Evrensel Gazetesi\)](#)

İçerik kaynak gösterilerek kullanılabilir